

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

DENİZLİ SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2024 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	12
8. EKLER	35

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 31.12.2024 İtibarıyla Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: DESKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: İlçelere Göre Depo ve Debimetre Sayıları	14

KISALTMALAR

ABYS	: Abone Bilgi Yönetim sistemi
ÇED	: Çevresel Etki Değerlendirmesi
DESKİ	: Denizli Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
DİB	: Deşarj İzin Belgesi
EKAP	: Elektronik Kamu Alımları Platformu
İSKİ	: İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
PERAŞ	: Denizli Büyükşehir Belediyesi Personel Temizlik Ulaşım Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Atık Su Arıtma Tesislerinin Bir Kısımının Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanamaması
2. İçme Suyu Şebekesine Verilen Su Miktarının Ölçülememesi
3. İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Verilen İşyerlerinin Büyük Çoğunluğunun Atıksu Bağlantı İzninin Olmaması
4. İdarece Ödenen Katma Değer Vergilerinin Hizmet Maliyetlerine Eklenerek Muhasebeleştirilmemesi
5. Kanalizasyon ve Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının Takip ve Tahsilatının Yapılmaması
6. Ticari Faaliyet Gösteren Yerlerin Aboneliklerinin Mesken Tarifesi Üzerinden Yapılması
7. Su Alacaklarının Tahsil ve Takip İşlemleri Sürecinde Bilgi Sistemlerinin Etkin Şekilde Kullanılmaması
8. Yönetim Kuruluna Mevzuatta Öngörülen Şekilde Atama Yapılmaması
9. Stratejik Plan Hazırlık Çalışmalarının Hizmet Alımı Yoluyla Gerçekleştirilmesi
10. Mal Alımlarının Parçalara Bölünerek Doğrudan Temin ile Gerçekleştirilmesi
11. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
12. İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması
13. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümlerin Konulması
14. Yapım İşlerinde Yeni Birim Fiyat Uygulaması Yapılan Hallerde Revize İş Programı Yapılmaması

15. Yeni Birim Fiyat Tespitinde Miktarın Belirlenmemesi Dolayısıyla Revize Birim Fiyat Uygulanamaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Denizli Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (DESKİ), Bakanlar Kurulunun 13/03/2014 tarih ve 2014/6072 sayılı kararı ile kurulmuştur. DESKİ Genel Müdürlüğü, Denizli Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Bakanlar Kurulu kararının yayımlandığı tarihten sonra çalışmalarına başlayan Genel Müdürlük, 01/04/2014 tarihi itibarıyla teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Denizli Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler DESKİ Genel Müdürlüğünün hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre DESKİ de bağlı idare olarak Denizli Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; "Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır." hükmü gereğince DESKİ faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve

onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; genel kurul, yönetim Kurulu, denetçiler ve genel müdürlük olarak sayılmıştır.

Adı geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Denizli Büyükşehir Belediye Meclisi, DESKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Denizli Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı

Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile Su ve Kanalizasyon İdaresinin diğer personeli genel müdür tarafından atanmaktadır.

DESKİ Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

DESKİ Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesine göre çalıştırılabilmektedir. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı KHK kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

DESKİ hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: 31.12.2024 İtibarıyla Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	634	306
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	258	34
Geçici İşçi	-	-
Toplam	892	340
696 sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	927

DESKİ'nin doğrudan hissedarı olduğu 1 adet şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre DESKİ'de bağlı idare olarak Bakanlar Kurulu Kararıyla kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

DESKİ'nin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Bütçe (Başlangıç) İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	2024 Yılı Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)
1	Personel Giderleri	270.685.000,00	0,00	38.549.500,00/ 32.475.000,00	276.759.500,00	264.795.921,72	11.963.578,28
2	Sgk Prim Giderleri	31.040.000,00	0,00	1.204.500,00/ 4.875.000,00	27.369.500,00	24.720.659,16	2.648.840,84
3	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.129.850.000,00	0,00	216.827.605,62/ 12.544.595,00	1.334.133.010,62	1.282.750.375,57	51.382.635,05
4	Faiz Giderleri	350.000.000,00	0,00	0,00/ 80.413.000,00	269.587.000,00	245.198.092,32	24.388.907,68
5	Cari Transferler	12.360.000,00	0,00	9.253.000,00/ 0,00	21.613.000,00	21.569.039,78	43.960,22
6	Sermaye Giderleri	1.510.065.000,00	546.000.000,00	94.514.000,00/ 94.519.480,62	2.056.059.519,38	1.963.446.517,47	92.613.001,91
7	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	196.500,00/ 0,00	196.500,00	196.439,25	60,75
8	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9	Yedek Ödenekler	150.000.000,00	0,00	0,00/ 135.718.030,00	14.281.970,00	0,00	14.281.970,00
TOPLAM		3.454.000.000,00	546.000.000,00	360.545.105,62/ 360.545.105,62	4.000.000.000,00	3.802.677.045,27	197.322.954,73

DESKİ'nin 2024 mali yılı bütçesi ile başlangıçta 3.454.000.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Dönem içinde ek bütçe ile ayrıca 546.000.000,00 TL daha ödenek verilmiş ve 2024 yılı toplam bütçesi 4.000.000.000,00 TL'ye yükselmiştir. Yıl içinde 3.802.677.045,27 TL bütçe gideri yapılmış ve 197.322.954,73 TL ödenek ise iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.872.460.000,00	1.904.890.915,39	1.803.231,8	1.903.087.683,59	101,64
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	2.100.000,00	9.723.009,87	0,00	9.723.009,87	463,00
05- Diğer Gelirler	1.072.510.000,00	980.522.730,10	65.732,18	980.456.997,92	91,42
06- Sermaye Gelirleri	180.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09-Red ve İadeler (-)	250.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	2.947.500.000,00	2.895.136.655,36	1.868.963,98	2.893.267.691,38	98,26

2024 yılında net bütçe geliri %98,26 seviyesinde gerçekleşmiştir. Alınan Bağış ve Yardımlar (%463) olarak, Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri (%101,64), Diğer Gelirler (%91,42) olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Ek Ödenek	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	2024 Yılı Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	270.685.000,00	0,00	38.549500,00/ 32.475.000,00	276.759.500,00	264.795.921,72	95,68
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	31.040.000,00	0,00	1.204.500,00/ 4.875.000,00	27.369.500,00	24.720.659,16	90,32
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.129.850.000,00	0,00	216.827.605,62/ 12.544.595,00	1.334.133.010,62	1.282.750.375,57	96,15
04-Faiz Gideri	350.000.000,00	0,00	0,00/ 80.413.000,00	269.587.000,00	245.198.092,32	90,95
05-Cari Transferler	12.360.000,00	0,00	9.253.000,00/ 0,00	21.613.000,00	21.569.039,78	99,80
06-Sermaye Giderleri	1.510.065.000,00	546.000.000,00	94.514.000,00/ 94.519.480,62	2.056.059.519,38	1.963.446.517,47	95,50
07-Sermaye Transferleri	0,00	0,00	196.500,00/ 0,00	196.500,00	196.439,25	99,97
08-Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09-Yedek Ödenekler	150.000.000,00	0,00	0,00/ 135.718.030,00	14.281.970,00	0,00	0,00
Toplam	3.454.000.000,00	546.000.000,00	360.545.105,62/ 360.545.105,62	4.000.000.000,00	3.802.677.045,27	95,07

2024 yılında bütçe giderleri (%95,07) seviyesinde gerçekleşmiştir. 2024 yılı Harcama

kalemlerinden Personel Giderleri (%95,68), SGK Prim Giderleri (%90,32), Mal ve Hizmet Alım Giderleri (%96,15), Cari Transferler (%99,80) ve Sermaye Giderleri (%95,50) oranında, Faiz Giderleri ise (%90,95) oranında gerçekleşmiştir.

DESKİ'nin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2022-2023 Değişim Oranı (%)	2023-2024 Değişim Oranı (%)
	(A)	(B)	(C)	[D=(B-A)/A]	[E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	739.440.853,61	1.195.879.910,96	1.903.087.683,59	61,73	59,14
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	13.104.079,28	8.181.504,74	9.723.009,87	-37,57	18,84
Diğer Gelirler	213.608.045,71	532.931.967,36	980.456.997,92	149,49	83,97
Sermaye Gelirleri	0,00	56.929,75	0,00	0	0
Toplam	966.152.978,60	1.737.050.312,81	2.893.267.691,38	79,79	66,56
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	0,00	0,00	0	0
Net Toplam	966.152.978,60	1.737.050.312,81	2.893.267.691,38	79,79	66,56

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre (%66,56) oranında artış göstermiştir. Bu çerçevede; Merkezi İdare Vergi Gelirlerinden Alınan Payların izlendiği Diğer Gelirlerdeki (%83,97) artış toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Su ve atık su ile diğer hizmetlere ilişkin tarife ücretlerine ilişkin Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerindeki artış ise (%59,14) oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
	(A)	(B)	(C)		
Personel Giderleri	66.026.129,58	150.628.236,87	264.795.921,72	128,13	75,79
SGK Devlet Prim Giderleri	10.258.246,41	16.107.415,00	24.720.659,16	57,02	53,47
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	589.482.439,88	957.276.010,58	1.282.750.375,57	62,39	34,00
Faiz Giderleri	57.404.656,72	166.132.840,30	245.198.092,32	189,41	47,59
Cari Transferler	5.598.035,13	9.628.065,99	21.569.039,78	71,99	124,02

Sermaye Giderleri	280.944.715,13	1.194.611.153,10	1.963.446.517,47	325,21	64,36
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	196.439,25	-100,00	0,00
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	1.009.714.222,85	2.494.383.721,84	3.802.677.045,27	147,04	52,45

DESKİ'nin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre (%147,04), 2024 yılında da 2023 yılına göre (%52,45) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında içmesuyu, atıksu, kanalizasyon tesisi vb yapımlarına ait müteahhitlik hizmetleri kalemlerini oluşturan Sermaye Giderlerindeki (%64,36) oranında artış toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Personel Giderlerindeki (%75,79) oranındaki artış ile Faiz Giderlerindeki (%47,59) oranındaki artış da beklentilerin üzerinde gerçekleşmiştir. Personel Giderlerindeki artış yıllık maaş ve ücret zamlarından kaynaklanmıştır.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın DESKİ'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 3.591.490.848,71 TL, Faaliyet Geliri de 2.720.964.547,38 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise enflasyon düzeltmesi hariç 870.526.301,33 TL olarak gerçekleşmiştir.

DESKİ'nin dolaylı hissedarı olduğu şirket bulunmamakta olup doğrudan hissedarı olduğu şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Sıra No.	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	DESKİ'nin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	PERAŞ Denizli Büyükşehir Belediyesi Personel Anonim Şirketi	50.000,00	4.445,53	8,8

Tablo 7: DESKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

DESKİ'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması

gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
  - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
  - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
  - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,

- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki

düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

1. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.
2. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.
3. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.
4. Hassas görevlere ilişkin prosedürler tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

5. Stratejik plan zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.
6. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.
7. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir.

8. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (*risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme*) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

9. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.
10. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.
11. İdarede yapılan görevlendirmelerde bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur.
12. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.
13. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur
14. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

15. İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.
16. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği’ne uygundur.

İzleme Standartları

17. İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.
18. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.
19. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Denizli Su ve Kanalizasyon idaresi Genel Müdürlüğünün 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Atık Su Arıtma Tesislerinin Bir Kısımının Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanamaması

Atık su arıtma tesislerinin bir kısmında elektrik enerjisine ilişkin teşvikten yararlanılması için gerekli çalışmalar tamamlanmamıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "Teşvik" başlıklı 29'uncu maddesinde; arıtma tesisi kuran, işleten ve yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getiren kuruluşların arıtma tesislerinde kullandıkları elektrik enerjisi tarifesinin, sanayi tesislerinde kullanılan enerji tarifesinin yüzde ellisine kadar indirim uygulanabileceği; teşvik tedbirleri ile ilgili esasların yönetmelikle belirleneceği, bu Kanunda belirlenen cezalara neden olan fiilleri işleyen gerçek ve tüzelkişilerin, verilen süre içinde söz konusu yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu maddede yazılı teşvik tedbirlerinden yararlanamayacağı ve daha önce kendileri ile ilgili olarak uygulanmakta olan teşvik tedbirlerinin durdurulacağı ifade edilmiştir.

Söz konusu madde uyarınca 2011/2245 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına ekli Atıksu Arıtma Tesislerinde Kullanılan Elektrik Enerjisi Giderlerinin Bir Kısımının Geri Ödenmesine İlişkin Karar ile atık su arıtma tesislerinde kullanılan ve ödemesi yapılan bir önceki yıla ait elektrik enerjisi giderlerinin yüzde elli oranında geri ödeneceği kararlaştırılmıştır. Diğer yandan, atık su arıtma tesislerinde kullanılan elektrik enerjisi giderlerinin bir kısmının geri ödenmesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla, Atıksu Arıtma Tesisi Enerji Teşviki Yönetmeliği 11.11.2023 tarih ve 32336 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Yönetmelik'in "Ödenek ve ödemenin yapılacağı kurum, kuruluş ve işletmeler" başlıklı 4'üncü maddesinde; Atıksu arıtma tesislerinde kullanılan elektrik enerjisi gideri, Bakanlık bütçesine bu amaç için konulacak ödenekten ilgili atıksu altyapı tesisi yönetimleri ile atıksu altyapı tesisi yönetimi olarak tanımlanmamış ancak ileri arıtma teknikleriyle arıttıkları arıtılmış atıksularını yeniden kullanan/kullandıran tesislere, 2872 sayılı Kanun'un 29'uncu maddesi uyarınca Cumhurbaşkanınca belirlenecek geri ödeme oranında geri ödeneceği belirtilmiştir. Aynı Yönetmelik'in "Geri ödeme belgesinin verilmesi" başlıklı 5'inci maddesinde; verilen geri ödeme belgelerinin 5 yıl geçerli olduğu ve belgenin alınabilmesi için tesisin taşıması gereken şartlar ayrıntılı bir biçimde düzenlenmiştir.

Adı geçen yeni yönetmelik düzenlemesi ile birlikte atıksu arıtma tesisinde arıtılan atıksuyun yeniden kullanım oranına göre elektrik enerjisi giderlerinin %100'e kadar geri ödenebilmesi imkânı oluşmuştur.

Atık su arıtma tesislerinde kullanılan ve bir önceki yıl ödemesi yapılan elektrik enerjisi giderlerinin geri ödenmesine ilişkin teşvikten yararlanılabilmesi için Yönetmelikte belirtilen başvuru ve yararlanma koşullarının yerine getirilerek, geri ödeme belgesi almamış arıtma tesisleri için de adı geçen belgenin alınması ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği ve Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ile mezkur Yönetmeliklere dayanılarak yürürlüğe konulan düzenlemelerin yerine getirilmiş olması gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; 13 adet atık su arıtma tesisi için elektrik enerjisi teşvikinden yararlanıldığı kalan 35 adet atık su arıtma tesisi için geri ödeme belgelerinin ise alınmadığı görülmüştür. Elektrik enerjisi teşvik desteğinden yararlanılamaması nedeniyle İdare alabileceği teşvik desteği kadar tutarda gelir kaybına uğramaktadır.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla, geri ödeme belgesi almamış atıksu arıtma tesisleri için de mevzuat kapsamında yer verilen yükümlülüklerin yerine getirilip başvuru için gerekli iş ve işlemlerin tamamlanarak geri ödeme belgelerinin alınması ve söz konusu atık su arıtma tesisleri için elektrik enerjisi teşvikinden yararlanılmasının Kurum menfaatine olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 2: İçme Suyu Şebekesine Verilen Su Miktarının Ölçülememesi

DESKİ'ye bağlı bazı su depolarından sisteme verilen su miktarlarına ilişkin ölçümlerin yapılmadığı ve su kayıplarının mevzuatın öngördüğü şekilde takip edilmediği görülmüştür.

Tarım ve Orman Bakanlığınca yayımlanan, İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği'nin "Su kayıplarının tespiti" başlıklı 8'inci maddesinde; içme suyu temin ve dağıtımı ile ilgili idarelerin su kayıp miktarlarını tespit etmekle yükümlü olduğu, bu bağlamda sisteme giren su hacmi ve debisinin sürekli olarak ölçülerek elde edilen verilerin elektronik ortamda muhafaza edilmesi ve şebekeden izinli tüketim miktarının belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Su kayıplarının azaltılması" başlıklı 9'uncu maddesinde; büyükşehir ve il belediyelerinin su kayıplarını 2023 yılına kadar %30, 2028 yılına kadar da %25 düzeyine indirmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemelerde Denizli ili sınırları içerisinde su ihtiyacını sağlamaya yönelik 589 adet su deposu bulunduğu, bu depolardan 106 tanesinde debimetre olduğu için sadece bu depolardan sisteme verilen su miktarının ölçülebildiği; ancak diğer 483 su deposunda debimetre olmadığından sisteme verilen su miktarının ölçülememiği anlaşılmıştır. Kurumdan alınan bilgiler ışığında Denizli ilinde tüketime verilen su miktarı ile su depolarına ilişkin özet bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Tabloya göre, debimetre ile su ölçümü yapılan 106 adet deponun 70 tanesi merkez ilçelerde, 3 tanesi Acıpayam, 1 tanesi Babadağ, 2 tanesi Baklan, 2 tanesi Bekilli, 1 tanesi Beyağaç, 1 tanesi Bozkurt, 3 tanesi Buldan, 1 tanesi Çameli, 1 tanesi Çardak, 1 tanesi Çivril, 3 tanesi Güney, 5 tanesi Honaz, 2 tanesi Kale, 3 tanesi Sarayköy, 5 tanesi Serinhisar ve 2 tanesi de Tavas ilçelerinde bulunmaktadır. Çal ilçesinde ise bu sistem kurulmamıştır. Ölçüm yapılan depoların sayısı, toplam depo sayısının sadece %18'i kadardır.

Tablo 8: İlçelere Göre Depo ve Debimetre Sayıları

İlçe	Toplam Depo Sayısı	Debi Metre ile Ölçüm Yapılan Depo Sayısı	Debimetre Sayısı	Sisteme Giren Toplam Su Miktarı (m ³)	Faturalı İzinli Tüketim Miktarı (m ³)	Kayıp Oranı (Su Kaybı) (%)	Gerçek Kayıp Oranı (Fiziki Kayıp) (%)	Basınç Ölçüm Noktaları

Merkez İlçeler (Pamukkale, Merkezefendi)	84	70	237	56,610,453	42,116,434	25.60	16.60	40
Acıpayam	66	3	3	5,996,245	3,830,165	36.12	27.12	-
Babadağ	12	1	1	668,300	422,856	36.73	27.73	-
Baklan	5	2	7	602,345	407,203	32.40	23.40	-
Bekilli	16	2	2	781,452	499,289	36.11	27.11	-
Beyağaç	11	1	1	812,563	529,941	34.78	25.78	-
Bozkurt	16	1	1	1,508,114	944,337	37.38	28.38	-
Buldan	53	3	11	2,689,221	1,664,622	38.10	29.10	-
Çal	51	-	0	2,090,845	1,393,583	33.35	24.35	-
Çameli	50	1	1	1,642,644	1,028,037	37.42	28.42	-
Çardak	10	1	2	1,259,000	822,151	34.70	25.70	-
Çivril	32	1	2	6,722,356	4,172,859	37.93	28.93	-
Güney	15	3	5	988,523	660,380	33.20	24.20	-
Honaz	27	5	9	3,659,542	2,444,274	33.21	24.21	-
Kale	43	2	2	2,158,545	1,214,319	43.74	34.74	-
Sarayköy	18	3	7	2,796,965	2,032,774	27.32	18.32	-
Serinhisar	13	5	14	1,390,178	918,779	33.91	24.91	-
Tavas	67	2	2	4,887,123	3,286,791	32.75	23.75	-
TOPLAM	589	106	307	97,264,414	68,388,796	27.36	18.36	-

Ülkemizdeki su kaynakları her geçen yıl daha da azalırken suya olan talebin artması, temiz su kaynaklarının kullanımında daha dikkatli ve özenli davranılmasını kaçınılmaz bir gereklilik haline getirmektedir. Su tüketiminde tasarruf sağlanması kadar su şebekelerindeki kayıp ve kaçakların önüne geçilmesi de kıt olan kaynakların kullanımında oldukça önemli bir konu haline gelmektedir. Bu nedenle şehirlere su sağlayan kurumların bu alandaki çalışmaları su kayıp ve kaçak miktarının takibi ve önlenmesinde belirleyici bir unsur olmaktadır.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

İdarenin bahsi geçen konudaki durumu yukarıda somut olarak ortaya konulmuştur. İfade edildiği gibi her ne kadar İdare bu konuda doğru bir istikamette olsa da henüz yeterli sayılabilecek bir düzeye erişemediği anlaşılmaktadır. Şebekeye verilen su miktarı ile oluşan kayıp ve kaçak miktarının karşılaştırılabilmesi için buna yönelik sistemlerin kurulması oldukça önemlidir. Ancak bu sistemlerin kurulmasının da bir maliyeti bulunmaktadır. Dolayısıyla kısa vadede tüm depolara sistemin kurulması gerektiğini söylemek mali kaynakların verimli kullanılması bakımından çok anlamlı olmayacaktır. Bu nedenle, ölçüm sistemlerinin öncelikle şebekeye birim m3 olarak nispeten çok su verilen depolarda kurulmasının maliyet/fayda bağlamında daha yararlı olacağı ve böylece Yönetmelik'te belirtilen kayıp kaçak hedeflerine de öngörülen sürelerde erişilebileceği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Verilen İşyerlerinin Büyük Çoğunluğunun Atıksu Bağlantı İzninin Olmaması

Atıksu bağlantı izni alması gereken işyerlerinin ilgili mevzuatı kapsamında DESKİ’den almaları gereken izni almaksızın faaliyette bulunmaları nedeniyle su kirliliği kontrolü riski oluştuğu ve Kurumun gelir kaybına uğradığı görülmüştür.

31.12.2004 tarih ve 25687 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği’nin “Atıksu Bağlantı İzni ve Belgesi” başlıklı 44’üncü maddesi;

“Bir şehir ve/veya sanayi bölgesinde parsellerin, kurum, kuruluş ve işletmelerin atıksularını atıksu altyapı tesislerine bağlayabilmeleri, atıksu altyapı tesisleri yönetimince verilecek olan atıksu bağlantı iznine tabidir. Atıksu bağlantı izni, evsel atıksuların yazılı bir belge karşılığında; endüstriyel ve karışık atıksuların ise düzenlenecek bağlantı kalite kontrol izin belgesindeki koşulları sağlaması halinde, atıksu altyapı tesisleri yönetimi tarafından verilen izindir. Bağlantı kalite kontrol izni; atıksu altyapı tesisleri yönetimi tarafından, endüstriyel atıksuların kanalizasyon sistemine bağlantı şartlarını belirleyen bağlantı kalite kontrol izin belgesi ile verilir. Bu izin ve belgeler 45, 46, 47 ve 48 inci maddelerde açıklanan hususlara uyulması şartıyla verilir.”

Hükmünü amirdir.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükmüne istinaden işyeri çalışma ruhsatına tabi işyerlerinin atıksu bağlantı izni olmaksızın faaliyette bulunmaları mümkün değildir.

Adı geçen Yönetmeliğe dayanılarak DESKİ tarafından 26.12.2017 tarihinde İdare’nin sorumluluk alanında bulunan mevcut tüm evsel ve endüstriyel atıksu kaynakları ile ilgili usul ve esaslar ile bu çerçevede yapılacak iş ve işlemleri düzenlemek üzere yayımlanan Atıksuların Kanalizasyona Deşarj Yönetmeliği’nin “Deşarj İzin Belgesi (DİB) Alınması Esasları” başlıklı 12’nci maddesinin ilk fıkrasında; İdare tarafından verilen bu belgenin, İdare’nin atıksu altyapı tesislerinden yararlanan, atıksu oluşumuna sebep olan tüm atıksu kaynaklarının, işletme ruhsatı başvurusu yapıp yapmadıklarına bakılmaksızın almalarının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu atıksu kaynaklarının aynı maddenin üçüncü fıkrasında yer verilen teknik inceleme sonucu sadece evsel nitelikli atıksu oluşturdukları tespit edilirse atıksu kaynağına endüstriyel atıksu deşarjı olmadığını bildirir olumlu “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Görüşü” verileceği aynı fıkra düzenlemesi kapsamında belirtilmiştir.

15.11.2024 tarih ve 45 sayılı Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararı ile kabul edilen 2025 yılı Ücret ve Tarifeler Listesi'nde atıksu analizi yapılmadan evsel atıksu kaynakları için doğrudan düzenlenecek her bir işyeri açma ve çalışma ruhsatı görüşü için KDV hariç 440 TL ücret belirlenmiştir.

Denetim dönemi içerisinde ilgili ilçe belediyeleri ile yazışmalar yapılmak suretiyle adlarına işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenen işyerlerinin listesi temin edilerek, bunların Kurumdan Deşarj İzin Belgesi alıp almadıkları kontrol edilmiştir. Yapılan incelemede, işyeri açma ve çalışma ruhsatı almış toplam 22.606 adet işyerinden yalnızca 4.359'unun adı geçen belgeyi aldıkları, kalan 18.247 adedinin ise atıksu bağlantı izni olmaksızın faaliyet yürüttükleri tespit edilmiştir.

Bağlantı izni olmaksızın faaliyet yürüten işyerlerinin önemli çoğunluğunun evsel atıksu üretir nitelikte faaliyette bulundukları bilinmesine karşın bunların içerisinde faaliyetleri süt ve süt ürünleri imalatı, tekstil boyama, mermer kesim, mezbahalar ve kombinalar ile kimyasal üretim sektörüne girme ihtimali olan işyerlerinin de bulunması su kirliliği kontrolü açısından önemli bir risk teşkil etmekle birlikte, şirketlerin izin için Kuruma başvuruda bulunmamaları nedeniyle yukarıda belirtilen ücret listesi gereği DESKİ'nin her bir başvuru için alınması gereken görüş ücreti gelirinden mahrum kalmasına sebebiyet verilmektedir.

Sonuç olarak, işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerlerinin Kurum'dan altyapı izni olmaksızın faaliyet yürütmeleri sonucu hem yukarıda yer verilen ilgili mevzuat düzenlemeleri ile amaçlanan su kirliliği kontrol fonksiyonu tam olarak yerine getirilememiş olunmakta hem de Kurumun bu durum nedeniyle gelir kaybına uğramasına neden olmaktadır.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Belirtilen nedenlerle, ilgili ilçe belediyelerinin ruhsatlandıkları işyeri listelerini düzenli bir biçimde Kuruma iletilmelerinin sağlanması ve bu listelerde yer alan işyerlerinden atıksu bağlantı izni almamış olanlara da Kurumca gerekli tebligatların yapılarak izinsiz faaliyette bulunan işyerlerinin mümkün olan asgari seviyeye çekilmesi amaçlanmalıdır.

BULGU 4: İdarece Ödenen Katma Değer Vergilerinin Hizmet Maliyetlerine Eklenerек Muhasebeleştirilmemesi

İdare tarafından ödenen ve indirim konusu olmayan katma değer vergilerinin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kaydedilerek indirim konusu yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 153'üncü maddesinde; mahalli idarelerin bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları katma değer vergisini indirim konusu yapacağı, bunun dışında kurumun satışa konu olmayan, kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen katma değer vergisini ise indirim konusu yapamayacağı ve bu tutarların ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edileceği hükmüne yer verilmiştir.

Anılan mevzuatta İdarenin, nihai tüketici olarak kullanılan ve üretim girdisi olmayan tutarlara ilişkin ödediği katma değer vergisini indirim konusu yapamayacağı, indirim konusu yapılamayacak bu tutarların 630 Giderler Hesabına veya ilgili varlık hesabının maliyetine eklenerек kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; demirbaş alımı ile temsil ve ağırlama gideri gibi İdare tarafından nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınan ve satışa konu olmayan hizmetlere ilişkin ödenen katma değer vergisinin, hizmetin maliyetine eklenmek yerine 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında muhasebeleştirildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup bundan sonra yapılacak işlemlerde söz konusu hususa dikkat edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; indirime konu edilemeyecek nitelikte olan mal veya hizmet alımlarına ilişkin katma değer vergisinin, ilgili gider veya varlık hesaplarına kaydedilmesi ve 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabıyla ilişkilendirilmemesi gerekmektedir.

BULGU 5: Kanalizasyon ve Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının Takip ve Tahsilatının Yapılmaması

DESKİ tarafından kanalizasyon tesislerinden faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden alınması gereken kanalizasyon harcamalarına katılma payının, takip ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “Kanalizasyon harcamalarına katılma payı” başlıklı 87’nci maddesinde; belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce yeni kanalizasyon tesisi yapılması veya mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi halinde bunlardan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden, kanalizasyon harcamalarına katılma payı alınacağı ifade edilmiştir. Anılan maddenin devamında ise iki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkullerin, hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış ise payın hesabında o yola ait kanalizasyon giderlerinin nazara alınacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanun’un “Payların tahakkuk şekli” başlıklı 90’ıncı maddesinde, su tesisleri ile kanalizasyon harcamalarına katılma paylarının hizmetten faydalanma şekillerine göre ilgili gayrimenkul sahipleri arasında ve 89’uncu maddeye göre hesaplanan katılma payları toplamının ilgili gayrimenkullerin vergi değerleri toplamına oranlanarak dağıtılması suretiyle hesaplanıp tahakkuk ettirileceği belirtilmiştir.

Anılan Kanun’un “Tahakkuk zamanı” başlıklı 91’inci maddesinde; harcamalara katılma paylarının tahakkukunun, işler hangi ihale usulü ile yapılmış olursa olsun hizmetin tamamlanarak halkın istifadesine sunulmasından sonra yapılacağı, yazılı tebliğ ile verilecek süre içinde ilgililerin harcamalara katılma paylarını peşin ödemeyi kabul etmeleri halinde bu payların, kabule ilişkin yazılı başvuru tarihinden itibaren bir ay içinde tahakkuk ettirileceği; “Payların ilanı” başlıklı 92’nci maddesinde ise yazılı esaslar dairesinde hesaplanan payların, mükelleflerin soyadları, adları, adresleri ve kendilerine isabet eden pay miktarını gösteren ve mahiyetlerine göre mahalle, cadde ve sokak itibarıyla düzenlenecek tahakkuk cetvellerinin bir ay süre ile belediye ilan yerlerine asılması suretiyle ilan olunacağı ve katılma payları tutarlarının mükelleflere ayrıca tebliğ olunacağı belirtilerek payların hesaplanması, tahakkuku ve tahsili usulü açıklanmıştır.

Ayrıca Belediye Gelirleri Kanunu’nun harcamalara katılma payının tahsil şeklini düzenleyen 93’üncü maddesinde, harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesinin belediyelerce ilgili tapu dairelerine bildirileceği, söz konusu gayrimenkullerin satış, hibe ve

trampaları halinde tapu dairesinin payın tahsilini sağlamak üzere, belediyeyi haberdar edeceği ve pay ödenmedikçe intikal işleminin yapılmayacağı belirtilmiştir.

Büyükşehirlerde su tesisi ve kanalizasyon harcamalarına katılma payı su ve kanalizasyon idareleri tarafından tahakkuk ve tahsil edilmektedir. Dolayısıyla ilgili tapu dairelerine bildirimden Denizli Büyükşehir Belediyesinin bağlı müessese olan DESKİ tarafından yapılması gerekmektedir.

2019 yılından bu tarafa gerçekleştirilen içme suyu ve kanalizasyon altyapısı yenilemelerine ilişkin gerçekleştirilen toplam harcama tutarı 1.006.681.287,16 TL olmasına karşın mükellefler adına harcamalara katılım payı olarak hiçbir borç tahakkuk kaydı yapılmamış ve tapu dairelerine de herhangi bir bildirimde bulunulmamıştır.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, harcamalara katılma paylarının mevzuatta öngörülen şekilde hesap edilip sorumlu mükellefler adına borç tahakkuklarının yapılması, tahakkuku yapılan harcamalara katılma payına tabi gayrimenkullerin listesinin ilgili tapu dairesine bildirilmesi ve katılma paylarının zamanında tahsilatının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Ticari Faaliyet Gösteren Yerlerin Aboneliklerinin Mesken Tarifesi Üzerinden Yapılması

Denizli ili mülki sınırları içerisinde yer alıp tapuda mesken olarak gözüktüğü halde fiilen işyeri olarak ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla kullanılan yerlerin su aboneliklerinin Ticari olması gerekirken mesken olarak aboneliklerinin açıldığı ve faturalandırıldığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nun “Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler” başlıklı 33/3’üncü maddesinde, bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkân, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline dönüştürülmesi vergi değerini tadil eden sebeplerden birisi olarak belirtilmiştir. 6 Seri No.lu Emlak Vergisi Genel Tebliği’nin “Vergi değerini tadil eden sebepler” başlıklı 12’nci maddesinin (c) bendinde, bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkân, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline kalbedilmesi durumunun binanın vergi değerinin değiştireceği ve bu durumun 23’üncü madde gereğince bir beyanname ile ilgili vergi dairesine

bildirilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Bu hükmün uygulanmasında değişiklik sebebi, yalnız kullanım tarzı tamamen veya kısmen değiştirilen bina veya daire için geçerli olacak, böyle bir değişiklik göstermeyen aynı apartmanın diğer daire vergi değerleri genel (veya mevzii) beyan yapıncaya kadar aynen kalacaktır. Nitekim 1319 sayılı Kanun’un 23’üncü maddesine göre, vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dâhil) emlak vergisi bildiriminin verilmesi zorunludur.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun 156’ncı maddesinde, ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerler “işyeri” olarak tanımlanmıştır. Bu madde hükmüne göre, mükelleflerin ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetlerini sürdürdükleri yerlerin işyeri özelliğini taşıyabilmesi için bu yerlerin faaliyetin icrasına tahsis edilmesi veya faaliyetin icra edildiği yer olma özelliği taşıması gerekmektedir.

Bu itibarla, konutun ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının işyeri haline dönüştürülmesi halinde vergi değerini tadil eden sebep söz konusu olacak ve nitelik itibarıyla işyeri kapsamında değerlendirilerek yeni duruma (işyeri) göre vergilendirilmesi gerekecektir.

Diğer taraftan DESKİ Tarifeler Yönetmeliği’ne göre su aboneleri, abone tiplerine göre çeşitli ayrımlara tabi tutulmaktadır. Söz konusu Yönetmelik’in “Abone türleri” başlıklı 6’ncı maddesinde; “Mesken abonesi”; barınma gayesi ile oturuşan yerlerde, içme ve kullanma amacıyla su tüketen ve kirlüten, “İşyeri abonesi”; gelir sağlamak gayesi ile sürekli veya geçici olarak her çeşit meslek ve sanatın icra edildiği yerler ile sanayi kuruluşları ve ticari hizmet üreten yerlerde su tüketen ve atıksu üreten aboneler şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde, finansal danışmanlık, hukuk danışmanlığı ve temsil hizmetleri, hukuki arabuluculuk ve temsil hizmetleri, mali müşavirlik, mimarlık, mühendislik ve 1319 sayılı Kanun’a göre açılan muayenehaneler gibi yerlerin işyeri olarak kullanıldığı, bu bağlamda bu yerlere ilişkin su aboneliklerinin işyeri üzerinden yapılması gerektiği açıktır.

Ancak yapılan incelemelerde, Denizli ili mülki sınırları içerisinde çok sayıda aktif mükellefin kayıtlı abone adreslerinde fiilen işyeri ya da ticarethane olarak faaliyet gösteriliyor olunmasına karşın, bu adreslerde kayıtlı su aboneliklerinin mesken olarak yapıldığı ve su faturalarının mesken tarifesi üzerinden düzenlendiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kurum tarafından söz konusu yerlerin detaylı saha araştırma, inceleme ve tespitlerinin yapılarak su aboneliklerinin mevzuata uygun bir biçimde yeniden düzenlenmesi ve buna göre faturalandırılması, abonelikleri düzeltilecek kişi ya da kuruluşlardan alınan teminat bedellerine yönelik farkların ilgililerinden alınması, ayrıca mevcut bilgi ve veriler çerçevesinde geriye dönük düzeltme kayıtlarının tamamlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Su Alacaklarının Tahsil ve Takip İşlemleri Sürecinde Bilgi Sistemlerinin Etkin Şekilde Kullanılmaması

Kurumun abone bilgi yönetim sisteminde (ABYS) kayıtlı veriler üzerinde yapılan incelemede, vadesinde ödenmeyen su alacaklarının ve hukuki takibe alınması gereken abonelerin tespitinin bilgi yönetim sistemi kullanılmaksızın manuel olarak gerçekleştirilmesi nedeniyle söz konusu tespit zamanında yapılamadığı ve bu süreçte Hukuk Müşavirliğince gerçekleştirilen icra takip işlemlerinin abone bilgi yönetim sistemine entegre edilmemiş olması nedeniyle Hukuk Müşavirliği tarafından yapılan işlemlerin Abone İşleri Dairesi ve Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlıklarınca takip edilemediği tespit edilmiştir.

Yapılan incelemede kendilerine ödeme emri tebliğ edilmesine karşın verilen süre içerisinde hala su borcunu ödemeyen abonelerin Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı Gelir Şube Müdürlüğünce Hukuk Müşavirliğine bildirilmesi sonucu söz konusu durumdaki aboneler hakkında yasal takip süreci başlatılabilmektedir. Ancak, bahse konu sürece ilişkin tüm veriler ABYS sistemi üzerinde mevcut olmasına rağmen, belirtilen durumdaki abonelerin Gelir Şube Müdürlüğünce seçimlerinin tamamen manuel olarak yürütüldüğü görülmüştür. Bahse konu takibin kısıtlı sayıda personel tarafından el yordamıyla yürütülmeye çalışılması neticesinde Hukuk Müşavirliğine bildiri yapılan abonelerin seçiminde belirli bir kural işletilememekte ve süreç subjektif ve gecikmeli olarak yürütülmek durumunda kalınmaktadır.

ABYS sisteminin takip sürecinin bu safhasında etkin bir biçimde kullanılamaması nedeniyle ödeme iş emrinin olduğu tarih ile vadesi geçmiş olmasına karşın ödeme yapmayan abonelerin su bağlantısının kesildiği tarih arasındaki gün farkının 474 günlere kadar çıktığı elde edilen verilerden anlaşılmaktadır. Bu sonuç da bahse konu süreçlerin tamamen bilgi işlem sistemi üzerinden yürütülmesinin önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, takip sürecinde Hukuk Müşavirliğince yürütülen işlemlerin de sistemle bağlantısının sağlanamaması nedeniyle icra takip süreci devam eden abonelerin güncel borç durumları hakkında bilgilendirmenin Abone İşleri Dairesine anlık olarak aktarılmadığı görülmüş ve icra takibi devam eden abonelerin suyu kullanmaya devam ettikleri ve bunların adlarına yeni borç tahakkuklarının oluşmaya devam ettiği görülmüştür.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin devam ettiği ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

Bu itibarla; Kurum tarafından gerçekleştirilen ve duraksama imkanı olmayan kamu hizmetlerinin finansmanının sürdürülebilir olması adına önceki dönemlerde tahakkuk etmiş ve vadesi geçmesine rağmen tahsil edilememiş su alacaklarından hukuki takibat başlatılmayanlara yönelik yukarıda izah edilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde tahsilat ve takibat süreçlerinin başlatılması ve sürecin daha etkin yürütülebilmesi adına mevcut bilgi işlem sisteminin daha etkin ve birimler arası koordinasyonu tam olarak sağlayacak şekilde kullanılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Yönetim Kuruluna Mevzuatta Öngörülen Şekilde Atama Yapılmaması

Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (DESKİ) Yönetim Kurulunun "tabii üyeler" dışındaki üç üyenin Büyükşehir Belediye Başkanının görevlendirdiği daire başkanlarından oluştuğu anlaşılmıştır.

Yönetim Kurulu Başkanı ve tabii üyeleri hariç Yönetim Kurulunun diğer üç üyesinin Denizli Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre ve Şehircilik Bakanının onayı ile atanması gerekir yani bu kadrolara atamanın onay yetkisi Çevre ve Şehircilik Bakanlığında olup bu kadrolara yapılan görevlendirmeler mevzuata uygun yapılmamıştır.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 7'nci maddesinde,

“Yönetim Kurulu bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyük Şehir Belediye Başkanı Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre ve Şehircilik Bakanının onayı ile atanır.

Yönetim Kuruluna atanan üyelerin hizmet süresi 3 yıldır. Süresi dolanlar yeniden atanabilirler. Bir üyeliğin herhangi bir sebeple boşalması halinde, yerine atananlar daha önceki üyenin süresini tamamlarlar. Yönetim Kuruluna atanacak olanların İSKİ'nin konusuna giren teknik işlerde, yöneticilikte veya işletmecilikte uzmanlaşmış bulunmaları ve uzmanlıklarına uygun yüksek öğrenim görmüş olmaları gerekir. Üyeler, Devlet memurlarına ilişkin mevzuatta yer alan istisnalar dışında, özel ya da kamu sektöründe başka bir görev alamazlar. Genel, katma ve özel bütçeli idarelerin, kamu iktisadi teşebbüslerinin kadrolarından yönetim kuruluna getirilenler asıl görevlerinden maaşsız izinli sayılırlar. Bu kimselerin memuriyetleri ile buna ait her türlü hak ve yükümlülükleri saklıdır. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde fiili hizmet olarak hesaba katılacağı gibi bunlardan izinli oldukları sırada terfi hakkını kazananlar, başkaca hiçbir işleme gerek kalmaksızın terfi ettirilirler.

Yönetim Kurulu üyelerinin ücretleri izinli sayıldıkları kurumlarda ellerine geçen ücretlerden daha az olursa, aradaki fark tazminat olarak kendilerine ödenir.”

Yine aynı Kanun'un “Yönetim Kurulunun Toplanma ve Çalışma Esasları” başlıklı 8'inci maddesinde;

“Yönetim Kurulu, olağan olarak her hafta, belirli günlerde toplanır. Toplanma, salt çoğunluğun sağlanması ile olur. Kararlar oyçokluğu ile alınır. Çekimser oy kullanılamaz. Oylar eşit olursa başkanın bulunduğu tarafın oyu üstün sayılır. Kararlar gerekçeli olur. Kararda karşı oy kullananlar gerekçelerini belirtirler.”

Hükümlerine yer verilmiştir.

Ek 5 inci maddesinde ise,

“Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.”

Hükmü yer almaktadır.

Yönetim Kurulunun görevleri ise aynı Kanun'un 9'uncu maddesinde tadat edilmiş ve kuruluş amacına uygun olarak Su ve Kanalizasyon İdarelerinin çalışmasına ilişkin esasları tespit etmek ve bunların Genel Müdürlükçe uygulanmasını izlemek, Genel Müdürlükçe önerilecek satma, satın alma ve ihale işlemlerini karara bağlamak ve her bütçe yılında Genel Müdürlükçe yapılabilecek alım, satım ihale ve kira bedellerinin üst sınırını belirleyerek Genel Müdüre yetki vermek, Genel Kurulca verilecek yetki çerçevesinde yurt içi ve yurt dışı borçlanmaları karara bağlamak vb. bunlara örnek gösterilebilir.

Yapılan incelemede İçme Suyu ve Kanalizasyon Daire Başkan V. 08.10.2024 tarih ve 147385 sayılı; Arıtma Tesisleri Daire Bşk. V. 08.10.2024 tarih ve 147387 sayılı ve; Plan Proje Daire Başkanı ise 05.09.2024 tarih ve 143190 sayılı Büyükşehir Belediye Başkanı olurları ile Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğünde Yönetim Kurulu Üyeliğine görevlendirildikleri ve bu görevi icra etmeye devam ettikleri görülmüştür. Oysa tabii üyeler hariç Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Denizli Büyük Şehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre ve Şehircilik Bakanının onayı ile atanması gerekirdi. Ayrıca Yönetim Kurulu Üyeleri devlet memurlarına ilişkin mevzuatta yer alan istisnalar dışında, özel ya da kamu sektöründe başka bir görev almamaları gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre Yönetim Kurulu DESKİ'nin Genel Kuruldan sonra en önemli yönetim organıdır. DESKİ'nin yönetimine ilişkin önemli kararlar almakta, gerektiğinde genel müdüre yetki vermektedir. DESKİ yönetimi için böylesine önemli yetkileri olan Yönetim Kurulu Üyelerinin mevzuata uygun olarak atanmaması kurulun mevzuatta öngörülen kuruluş mantığını zaafa uğratacaktır.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Tabii üyeler hariç Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi için görevlendirme yerine Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına teklif edilip atamasının gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Stratejik Plan Hazırlık Çalışmalarının Hizmet Alımı Yoluyla Gerçekleştirilmesi

İdare tarafından yürütülmesi gereken işlerden olan *2025-2029 Yılı Stratejik Plan Hazırlık Çalışmaları* işinin doğrudan temin yoluyla Danışmanlık Hizmet Alımı şeklinde gerçekleştirildiği görülmüştür. Oysa söz konusu iş idarenin asli görevi olup hizmet alımı yoluyla gerçekleştirilmemesi gerekirdi.

Yapılan incelemede 02.09.2023 tarihinde, “*2025-2029 Yılı Stratejik Plan Hazırlık Çalışmaları 2.Kısım*” işinin doğrudan temin yoluyla özel bir şirketten danışmanlık hizmet alımı yapılması için onay alınmıştır. 04.03.2024 tarihinde ise “hizmet alım kabul belgesi” düzenlenerek 13.03.2024 tarih ve 5310 sayılı ödeme emri belgesi ile firmaya ödemesi yapılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının 128 inci maddesinde;

“Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür” denilmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “danışmanlık hizmet alımlarını” düzenleyen 48'inci maddesinde;

Mimarlık ve mühendislik, etüt ve proje, harita ve kadastro, her ölçekte imar planı, imar uygulama, ÇED raporu hazırlanması, plan, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim ve kontrolörlük gibi teknik, mali, hukuki veya benzeri alanlardaki hizmetler, danışmanlık hizmet sunucularından alınır.” denilmektedir.

Bu hükümden anlaşılaçağı üzere sadece özel uzmanlık ve deneyim gerektiren işler danışmanlık hizmet alımı yoluyla yapılabilecektir. Memurlar eliyle gördürölmesi gereken hizmetlerin ihale konusu yapılması, Anayasa'nın yukarıdaki hükmüne aykırılık teşkil ettiğı gibi kamu hizmetlerinde süreklilik ve çalışanlar arasında liyakat ilkesine de uygun görünmemektedir.

Kamu idaresi cevabında; İdarenin stratejik plan hazırlık sürecinde performans kriterleri, amaç ve hedefler ile faaliyetlerin belirlenmesi amacıyla eğitim ve danışmanlık hizmet alımı desteğı satın alınarak eğitim ve çalıştaylar düzenlendiğı ifade edilmiştir.

Kamu idaresinin cevabında hizmet alımı gerçekleştirilerek eğitim ve çalıştaylar düzenlendiğı ifade edilse de özel uzmanlık ve deneyim gerektiren işlerin danışmanlık hizmet alımı yoluyla gerçekleştirilebileceğı, İdarenin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü olduğı kamu hizmetlerinin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle gördürölmesi gerektiğı değerlendirilmektedir.

Bu nedenle danışmanlık hizmet alımı işlerine ilişkin ihalelerde, mevzuat hükümleri çerçevesinde hareket edilmesi ve memurların yapması gereken işlerden olan stratejik plan hazırlama işinin, hizmet alımı yoluyla gördürölmemesi gerekmektedir.

BULGU 10: Mal Alımlarının Parçalara Bölünerek Doğrudan Temin ile Gerçekleştirilmesi

İhale yapılmak suretiyle karşılanması gereken bazı mal alımlarının, doğrudan temin parasal sınırının altında kalacak şekilde parçalara bölünerek gerçekleştirildiğı görölmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde; ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması gerektiği, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu; 22'nci maddesinin (d) bendinde, 2024 yılında büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 622.756,00 TL, diğer idarelerin 207.453,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları için doğrudan temin usulüne başvurulabileceği belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5'inci maddesinde, Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında temininin 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiği ifade edilmiş, bu yöndeki uygulamaların ilgililer açısından sorumluluk doğuracağı hususu da dikkat edilmesi gereken bir başka konu olarak vurgulanmıştır.

Doğrudan teminle yapılan alımların incelenmesi sırasında; aynı ihale içinde yer alabilecek nitelikteki ihtiyaçların, birbirine yakın tarihlerde parçalara bölünerek temin edildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin titizlikle uygulanacağı ifade edilmiştir.

Doğrudan temin yöntemine ilişkin düzenlemeler, sınır değer altındaki günlük ihtiyaçların hızlı şekilde karşılanması ile ekonomik olarak karşılanması arasında denge kurmayı esas almaktadır. Bu nedenle, Kanun'da belirlenen sınır değerlerin üzerindeki ihtiyaçların yine Kanun'da düzenlenen ihale yöntemleriyle karşılanması kamu kaynaklarının etkili, verimli ve ekonomik kullanılması açısından önem arz etmektedir.

BULGU 11: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

DESKİ bünyesinde çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin

verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık iznin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır. Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2024 yılında 1960 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde, İdarede görev alan kadrolu 17 işçinin 100 gün ile 483 gün arası kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği kullanmadıkları yıllık izin hakları ücrete dönüştürülürken işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve idareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullanılması sağlanmalıdır.

BULGU 12: İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması

İdarenin kadrolu işçilerinin bir bölümüne yasal sınırın üzerinde fazla çalışma yaptırılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 41'inci maddesinin birinci fıkrasında fazla çalışma; Kanunda yazılı koşullar çerçevesinde haftalık kırk beş saati aşan çalışmalar olarak tanımlanmış, sekizinci fıkrasında ise fazla çalışma süresinin iki yüz yetmiş saatten fazla olamayacağı belirtilmiştir. Anılan maddenin son fıkrasına istinaden hazırlanan ve 06.04.2004 tarihinde yürürlüğe giren İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla çalışmada sınır" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında ise; fazla çalışma süresinin toplamının bir yılda iki yüz yetmiş saatten fazla olamayacağı ve bu süre sınırının işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olduğu ifade edilmiştir.

İdarenin 2024 yılı personel işlemlerinin incelenmesi neticesinde; yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ile fazla çalışma süresine 270 saatlik bir sınırlama getirilmesine rağmen, toplamda 8 işçi için bu sınırlamaya uyulmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından istihdam edilen işçilerin fazla çalışma sürelerinin İş Kanunu'na uygun olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümlerin Konulması

Kamu İdaresi ile yetkili sendika arasında akdedilen sosyal denge tazminatı sözleşmesinde sosyal denge tazminatı dışında, mevzuatında yer almayan düzenlemeler yapıldığı görülmüştür.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 128'inci maddesinde, memurların ve diğer kamu görevlilerinin aylık ve ödenekleri ile diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği, malî ve sosyal haklara ilişkin toplu sözleşme hükümlerinin ise saklı olduğu belirtilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin ve bağlı kuruluşlarının kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği; ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan toplu sözleşmede belirlenen tavan tutarı geçemeyeceği ve anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun "Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması" başlıklı 32'nci maddesinin birinci fıkrasında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15'inci maddesi çerçevesinde belediyelerin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine hangi usul ve esaslarda sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenecek tazminatın aylık tavan tutarının nasıl belirleneceği ile ilgili hükümlere yer verilmiş, bunun dışında çeşitli düzenlemeler yapılabileceğine ilişkin herhangi bir kayda yer verilmemiştir.

Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2024 ve 2025 Yıllarını Kapsayan 7. Dönem Toplu Sözleşme'nin Genel Hükümler başlıklı birinci kısmının 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında ise söz konusu sözleşmede düzenlenmeyen mali ve sosyal haklar hakkında ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; belediye başkanı ve sendika temsilcisinin, sadece ödenecek sosyal denge tazminatının tutarını kanuni sınırlar kapsamında tespit etmek üzere yetkilendirildiği, toplu sözleşmede belirlenmeyen bir hususta ancak kanuni düzenlemelerin yasal dayanak teşkil edeceği, sosyal denge sözleşmesinin toplu sözleşme gibi düşünülemeyeceği ve sözleşme metnine yetkilendirilen hususlar dışında hüküm koymanın mümkün olmadığı anlaşılmaktadır.

Kamu İdaresi ile Tüm Yerel Yönetim Çalışanları Sendikası arasında akdedilen sosyal denge tazminatı sözleşmesi incelendiğinde;

Sözleşmenin "DİĞER HAKLAR VE ÜCRETLİ İZİNLER" başlıklı 15'inci maddesinde:

“(1) 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü’nün kutlanıldığı hafta boyunca kadın çalışanlar dönüşümlü olarak birer gün izinli sayılırlar.

(2) Resmi tatiller, yıllık/idari izinlerde, milli ve dini bayramlarda, yılda toplam 15 günü geçmeyen raporlarda personelin sosyal denge sözleşmesinden kesinti yapılmaz.”

“SAĞLIK HİZMETİ” başlıklı 16’ncı maddesinde:

“İşveren, çalışanlara ilk kademe sağlık hizmeti vermek üzere işyeri hekimi bulundurur.”

şeklinde, Sözleşme’nin konusuna girmeyen düzenlemelere yer verildiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak İdare ile yetkili sendika arasında imzalanan sosyal denge sözleşmesinde yer alan ve yukarıda yer verilen hükümlerin sosyal denge sözleşmesine konu edilmemesi gerekmektedir.

BULGU 14: Yapım İşlerinde Yeni Birim Fiyat Uygulaması Yapılan Hallerde Revize İş Programı Yapılmaması

Kamu İdaresi tarafından gerçekleştirilen bazı yapım işlerinde yeni birim fiyat uygulaması yapılmasına rağmen revize iş programı yapılmadığı görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin “İş programı” başlıklı 17’nci maddesinde; işte idarece onaylanan bir süre uzatımı olması, iş artışı/eksilişi yapılması, ödenek dilim değişikliği yapılması, idarenin izniyle havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmadığı dönemde çalışılması, yeni fiyat tespiti yapılması gibi durumlarda ve idarece gerekli görülmesi kaydıyla yüklenicinin bu hususun kendisine tebliği tarihinden başlamak üzere yedi gün içinde revize iş programını düzenleyerek idarenin onayına sunmak zorunda olduğu hükmü bulunmaktadır.

Bu düzenlemeye göre yapım işinde yeni fiyat tespiti yapılması halinde yüklenicinin yedi gün içinde revize iş programını düzenleyerek idareye sunması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; İdare tarafından yeni fiyat tespiti yapılan bazı ihalelerde revize iş programı düzenlenmediği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; yukarıda yer verilen mevzuatta belirtilen şartların gerçekleşmesi halinde revize iş programının düzenlenmesi sağlanmalıdır.

BULGU 15: Yeni Birim Fiyat Tespitinde Miktarın Belirlenmemesi Dolayısıyla Revize Birim Fiyat Uygulanamaması

Yeni birim fiyat tespiti yapılan bazı iş kalemlerinde yeni birim fiyat yapıldığı sırada iş kalemi miktarı belirlenmemesi nedeniyle bu iş kalemleri için revize birim fiyat uygulanamadığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Yapım işlerinde iş kalemi miktarının değişmesi" başlıklı 52'nci maddesinde; birim fiyatlı işlerde herhangi bir iş kaleminin (sözleşmede yer alan ya da yeni fiyatla sözleşmeye dahil olan iş kalemi) miktarında, işin devamı sırasında sözleşmesinde yer alan iş kalemi için sözleşmede belirtilen iş kalemi miktarında; yeni fiyatla sözleşmeye dahil edilen iş kalemi için ise yeni fiyat oluşturulurken projesine göre tespit edilip idare tarafından onaylanan iş kalemi miktarında %20'yi aşan artışın meydana gelmesi ve bu toplam artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin yüzde 1'ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyatın revize edileceği ve bu iş kaleminin yüzde yirmi artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılacağı belirtilmiştir.

Revize birim fiyat hesabı:

$$R = F \times [1 - (A \times F) / S]$$

S = Sözleşme bedeli (TL),

F = İş kaleminin birim fiyatı (TL / ....),

A = İş kaleminde meydana gelen toplam artış miktarı (adet, mt, m2 vb.),

R = Revize birim fiyat (TL / ....)

formülü ile yapılmaktadır. İş kaleminde meydana gelen toplam artış miktarını (A) bulabilmek için iş kaleminin başlangıçtaki miktarını bilmemiz gerekmektedir. Sözleşmede yer

alan bir iş kalemi için belirlenen miktar birim fiyat cetvelinde yer aldığı için sözleşmede yer alan miktar üzerinden fiyat revize edilebilmektedir.

Yeni birim fiyat tespiti yapılan iş kaleminde ise sözleşme miktarı belirlenmediği için yeni birim fiyat belirlenirken projeye uygun olarak iş kalemi miktarı tespit edilmeli ve idare tarafından onaylan iş kalemi miktarı üzerinden fiyat revize edilmelidir.

Yeni birim fiyat yapılan birim fiyatlı yapım ihaleleri incelendiğinde; yeni birim fiyat tespiti yapılırken projeye uygun olarak iş kalemi miktarı belirlenmediği için revize birim fiyat hesabı yapılamadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Yeni birim fiyat yapılırken miktar tespiti yapılmaması sonucunda iş kalemi için revize birim fiyat yapılamayacağı ve yeni birim fiyat yapılan iş kaleminde fazla ödemeye yol açabileceği için yeni birim fiyat tespiti yapılırken projeye uygun olarak iş kalemi miktarının tespit edilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Su Alacaklarının Tahsil ve Takip İşlemlerinin Tarifeler Yönetmeliğine Uygun Şekilde Yapılmaması ve Süreçte Bilgi Sistemlerinin Etkin Şekilde Kullanılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus devam etmekte olup Diğer Bulgular kısmında 7 nolu bulguda yer verilmiştir.
Atık Su Arıtma Tesislerinin Bir Kısımının Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanamaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus devam etmekte olup Diğer Bulgular kısmında 1 nolu bulguda yer verilmiştir.
İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Verilen İşyerlerinin Büyük Çoğunluğunun Atıksu Bağlantı İzninin Olmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus devam etmekte olup Diğer Bulgular kısmında 3 nolu bulguda yer verilmiştir.
Kanalizasyon ve Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Payının Takip ve Tahsilatının Yapılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus devam etmekte olup Diğer Bulgular kısmında 5 nolu bulguda yer verilmiştir.
İçme Suyu Şebekesine Verilen Su Miktarının Bir Kısımının Ölçülememesi	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus devam etmekte olup Diğer Bulgular kısmında 2 nolu bulguda yer verilmiştir.
Ticari Faaliyet Gösteren Yerlerin Aboneliklerinin Mesken Tarifesi Üzerinden Yapılması	2023	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus devam etmekte olup Diğer Bulgular kısmında 6 nolu bulguda yer verilmiştir.